

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"צ 155/97

העותרות: ע.ג.ע. אלונים חברה לשרותים בע"מ, ואח'

על-ידי ב"כ עוה"ד רנאטו יאראק ו/או דני כביר
מרח' כנפי נשרים 24, ירושלים 95464
טל': 5111622-02; פקס': 6514025-02

- נ ג ד -

המשיבים:

1. שר הפנים
2. מנהל מינהל האוכלוסין
3. שר העבודה והרווחה
4. שרות התעסוקה

כולם על-ידי פרקליטות המדינה, משרד המשפטים
ירושלים

ידידי בית המשפט:

1. האגודה לזכויות האזרח בישראל
2. קו לעובד

שתיהן על-ידי ב"כ עוה"ד דנה אלכסנדר
האגודה לזכויות האזרח בישראל, רח' ביאליק 12, תל אביב 63324,
טלפון: 5254162-03, פקסימיליה: 5254726-03

תגובה מטעם ידידי בית המשפט להודעת המשיבים

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 6.1.00, מוגשת בזאת תגובה מטעם ידידי בית המשפט להודעה משלימה מס' 2 שהוגשה מטעם המשיבים ביום 27.4.00 (להלן: הודעת המשיבים).

1. בהודעת המשיבים נמסר על ההחלטה, להפסיק לדרוש את הפקדת הערבות מאת מעבידים, המבקשים לקבל אשרה להעסקת עובד זר. זאת, החל מכניסתו לתוקף של סעיף 1יא לחוק עובדים זרים (איסור העסקה שלא כדין והבטחת תנאים הוגנים), התשנ"א-1991 ותחילת פעילותה של הקרן, המוקמת לפי אותו סעיף, ביום 1.1.01.

2. ההחלטה להפסיק את דרישת הערבות תואמת את עמדתם של יידידי בית המשפט בהליך זה. אולם עמדת יידידי בית המשפט היא, כי על החלטה זו להיות מיושמת באופן מיידי. זאת, מהנימוקים שיפורטו להלן.

א – דרישת הערבות היא שלא כדון, בשל השלכותיה על היחסים שבין המעבידים לעובדים הזרים, כפי שפורט בטיעון שהוגש על-ידי יידידי בית המשפט. המשיבים, בהודעתם, מכירים בכך שהערבות גורמת לפגיעה של מעבידים בזכויות העובדים (סעיף 7 להודעה). מטעמים אלה, ביטולה של דרישת הערבות צריך להיות מיידי, ואין הצדקה להמשך קיומה, תוך השלמה עם המשך הפגיעות שנובעות ממנה בזכויות העובדים.

ב – עיקר הפגיעה בזכויות העובדים, הנובעת מדרישת הערבות (ליכוב דרכון העובד וניכויים בלתי-חוקיים משכרו להבטחת הערבות), מתבצע בתחילת תקופת העסקתו של עובד זר. מאחר שכך, העובדים שיועסקו, עד למועד המוצע על-ידי המשיבים לביטול דרישת הערבות, יהיו חשופים לאותן פגיעות בזכויותיהם.

ג – תקופת ההעסקה של עובד זר עולה, ככלל, על חצי שנה. לפי הודעת המדינה, בעוד כחצי שנה תופסק דרישת הערבות, עם תחילת פעולתה של הקרן. ייצא, כי אותם עובדים זרים שיועסקו היום, ושהעסקתם לא תסתיים עד למועד כניסת הסדר הקרן לתוקף – שהם הרוב המכריע של העובדים הזרים שיועסקו, וחלק ניכר מאלה שמועסקים כבר היום – יימצאו כפופים להסדר כפול, שנועד להבטיח את יציאתם מהארץ: הן הערבות, והן הניכויים משכרם לטובת הקרן. מאחר שמטרת הערבות תוגשם על-ידי הקרן, גם לגבי עובדים שהעסקתם החלה לפני תחילת פעולתה, אין הצדקה להמשך קיומה של דרישת הערבות, אף מבחינת המטרה שאליה היא מכוונת.

3. מכל מקום, יש לקבוע מועד סופי להפסקת דרישת הערבות, ולא להתנות את המועד בתחילת פעולתה של הקרן. זאת, כדי למנוע מצב שבו דחיה בתחילת פעולתה של הקרן תדחה אף את ביטול הערבות.

4. עמדת יידידי בית המשפט היא, לפיכך, כי יש להפסיק באופן מיידי את דרישת הערבות לגבי עובדים זרים חדשים שיועסקו, ולבטל את הערבות שכבר הופקדה עבור עובדים זרים המועסקים כיום.

היום, 25 במאי 2000

דנה אלכסנדר, עו"ד
ב"כ יידידי בית המשפט